

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Creaturæ sunt futuræ, quia Deus videt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

existentiam nunquam perventura limites non excedat, in terminis habet S. Doct. hic. a. 9. dicens: *quedam licet non sint actus, tamen vel fuerunt, vel erunt, & omnia ista DEUS dicitur scire scientia visionis. Quaedam vero sunt, quae sunt in potentia DEI, vel creaturae, quae tamen nec sunt nec erunt, neque fuerunt, & respectu horum non dicitur habere scientiam visionis, sed simplicis intelligentiae.*

6. Ex hoc ruit Adversariorum responsio, quae dicunt: scientiam quidem simplicis intelligentiae, prout se sola circa possibilia occupatur, non esse rerum causam, esse tamen rerum causam adjunctam efficaci voluntate DEI, cui ratum habetur, ut fiat, quod illa dicitur. Ponit enim haec responsio repugnantiam in adjecto, & hoc ipso tollit scientiam simplicis intelligentiae, quod illam cum efficaci voluntate conjungit: quia ex hac conjunctione objectum simplicis intelligentiae mutatur in objectum visionis, dum de possibili transit in existens, ut ex dicendis patebit, adeoque scientia Divina definit esse simplicis intelligentiae, & accipit denominationem visionis.

7. Neque dicas: ipsam quoque existentiam rerum obijci scientiae possibilem, cum utique & existentia intra quidditatum possibilem cumulum contineatur; praesertim si a rerum essentis non distinguatur? ergo scientia visionis non ideo distinguetur a scientia possibilem, quod ista rerum quidditates, illa existentiam attingat.

Nam Resp. Existentiam in numero quidditatum, quae scientiae simplicis intelligentiae obijciuntur, non comparere ut in actu exercito cum essentia conjunctam, sive sub ratione actu terminantis, sed solum ut in actu signato, & sub ratione possibiliter terminantis, quia non nisi ex libero divinae voluntatis decreto actualem conjunctionem cum essentia accipit, sive illa conjunctio sit per realem compositionem, ut Thomistae volunt, sive per compositionem rationis fundatam nihilominus in reali productione, ut & Adversarii concedunt.

8. Probatur assertio nostra secundo, Scientia DEI, quae est causa rerum, est scientia approbationis, ut habet S. D. hic a. 8. atqui ista non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae, sed ad scientiam visionis, ergo. Minor probatur: scientia determinata ad producendum effectum, & supponens voluntatem beneplaciti non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae; cum scientia simplicis intelligentiae ut sic sit indifferens & praesupposita actui voluntatis; sed scientia approbationis est determinata ad producendum effectum, & supponit voluntatem beneplaciti: ergo scientia approbationis non pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae, sed visionis, unde D. Th. cit. a. 8. *Cum forma intelligibilis, inquit, ad opposita se habeat, non produceret determinatum effectum, nisi determinaretur ad unum per appetitum*

9. Probatur tertio. Implicat causari ab aliqua scientia, cujus illa non habet notitiam: ut enim habet vulgatum illud Medicorum: *quod ignorat medicina, non curat*; & constat inductio-

ne omnium habituum intellectualium practicum, & artium, nihil ab ipsis effici, cupis notitia careant: atqui circa creaturas existentes & futuras non versatur scientia simplicis intelligentiae, cum sit scientia possibilem, & ut dicit S. Doct. cit. a. 9. *eorum, quae nec sunt, nec fuerunt, nec erunt unquam*: at contra scientia visionis est eorum, quae vel sunt, vel fuerunt, vel erunt: ergo non scientia simplicis intelligentiae, sed visionis est causa rerum.

Probatur quarto. DEUS producit creaturas per actum imperii, sed actus imperii pertinet ad scientiam visionis: ergo productio creaturarum pertinet ad scientiam visionis. Major supponitur ex dicendis. Minor probatur: actus practicus & liber intellectus pertinet ad scientiam visionis, non simplicis intelligentiae, quia praesupponit voluntatis electionem; sed imperium est actus practicus intellectus proxime procedens & ordinatus ad executionem, seu potius ipsa executio.

§. III.

Creatura sunt futura, quia DEVS videt.

Facit in confirmationem praesentis doctrinae celebris illa causalis, cujus in §. 1. mentionem fecimus, in qua praecipue notandum, quod SS. PP. voce visionis (ne pro libitu a scientia visionis verba detorqueat cuique liceat) utantur, nam praeter textum sup. allegatum S. Augustinus l. 13. Confess. c. 38. ita loquitur: *Nos itaque, quae tu facisti, videmus, quia sunt, tu autem QUIA VIDES, ea sunt.* Et nos foris videmus quia sunt, & intus, quia bona sunt; Tu autem UBI VIDIISTI facta, ibi vidisti facienda. S. quoque Gregor. 20. Moral. c. 23. *quae sunt, non ab aeternitate ejus IDEO VIDENTUR, QUIA SUNT; sed IDEO SUNT, QUIA VIDENTUR.* Hieronymus l. 32. c. 6. *Non existentia VIDENDO creat, existentia VIDENDO continet.*

Hanc ipsam causalem tradidit Magister sent. in 1. dist. 38. eamque ratione firmavit, cum dixit: *Neque res futura causa sunt praesentiae DEI, licet enim non essent futurae, nisi praesententur a DEO; non tamen ideo praesententur a DEO, quia futurae sunt: si enim hoc esset, tunc ejus, quod aeternum est, aliquid existeret causa ab eo alienum, ab eo diceretur; & ex creaturis penderet scientia creatoris creatum esset increati causa, &c.*

Ceterum de mente Doctoris Angelici non est locus dubitandi: nam praeter expositionem Origenis mox allegandam, crebro inculcat, in hoc dist. ferre Divinam humanamque cognitionem, quod illa pendeat & mensuretur a rebus; Divina vero res ipsas mensuret, sibi quae adhaeret; nec proinde illas praesupponat, sed sit prior ipsis rebus. Ita loquitur hic a. 8. ad 3. & infra q. 16. a. 1. Clarissime vero in 1. 2. q. 93. a. 1. ad 3. dicens: *Ratio intellectus Divini aliter se habet ad res, quam ratio humani intellectus: intellectus enim humanus est mensuratus a rebus, ut scilicet conceptus hominis non sit verus propter se ipsum, sed dicitur verus, ex eo quod consonat rebus: intellectus vero Divinus est mensura rerum: quia iniquaque res in tantum habet*

habere de veritate, in quantum imitatur intellectum Divinum, ut dicitur in 1. p.

Ex quibus sic arguo: si veritas objectiva rerum pendet, cavetur, mensuratur à scientia Divina, nunc illa est causa rerum, estque vera ista causalis: res sunt & erunt, quia DEUS scit esse, vel fore: atqui antecedens est verum ex S. D. ergo & consequens.

Obijciunt nobis Adversarij plures PP. auctoritates, & audent dicere fere omnes PP. contra nostram sententiam conspirare. In primis Orig., ad c. 8. epist. ad Rom. dicentem: non propterea aliquid, quia id scit DEUS futurum, sed quia futurum est, scitur à DEO. Sed mirum est ab Adversariis in suum favorem trahi Originem, quem sibi obijcit, & explicuit pridem S. D. hic. a. 8. Dicendum. quod Origenes locutus est attendens rationem scientiæ, cui non competit ratio causalitatis, nisi adjuncta voluntate, sed quod dicit, ideo præscire DEUM aliqua, quia sunt futura, intelligendum esse secundum causam consequentia, non secundum causam essendi. Sequitur enim, si aliqua sunt futura, quod DEVS ea præscierit; non tamen res future sunt causa, quod DEVS sciat. Rursus eundem Originem q. 2. de verit. a. 14. ad 1. sic exponit: Dicendum est, quod intentio Originis est dicere, quod scientia DEI non est causa, quæ inducit necessitatem in scito, ut ex hoc cogatur aliquid evenire, quia DEVS illud scit. Nec alia mens fuit D. Anselmo, cum in lib. de concordia scriptis: si præscientia DEI traheret voluntatem nostram ad id, quod præscivit, DEVS futura libera non præsciret, sed fingeret.

14. Nihilominus obijciunt ulterius Justinum qq. ad Orthodox. respons. 58. dicentem: non est prænotio causa ejus, quod futurum erat, sed quod futurum erat, causa est prænotionis. Hieron. in c. 26. Hierem. non ex eo, quod DEVS scit futurum aliquid, idcirco futurum est; sed quia futurum est, DEVS novit. Damasc. dial. adv. Manichæos, DEVS ea, quæ facturi sumus, præsciat, à nobis proficiscitur. Nam si facturi non essemus, nec ipse quidem, quod futurum erat, præsciret, &c.

Respondeo primò retorquendo argumentum: SS. PP. ab Adversariis allegati absolute negant, quod scientia sit causa ejus, quod futurum est: ergo non est major ratio, cur debeant accipi de scientia visionis, quam de scientia simplicis intelligentiæ: at consequens pugnat contra Adversarios assertentes, scientiam simplicis intelligentiæ esse causam rerum. Certè si nostras auctoritates, quas Adversariis opponimus, ipsis licet interpretari de scientia absolute sumpta, quantumvis SS. PP. utantur verbo visionis, cur in hisce allegationibus SS. PP. solum de scientia visionis & non de scientia simplicis intelligentiæ sint intelligendi, cum utantur absoluto vocabulo scientiæ?

Respondeo secundò, juxta expositionem S. Doct. supra datam: SS. PP. cum negant res ideo esse futuras, quia sciuntur à DEO, loqui de scientia præcise secundum rationem scientiæ, secundum quam non habet causalitatem, cum alioquin scientia foret causa malorum; sed quatenus habet adjunctam voluntatem, estque scientia approbationis. Rursus: cum dicunt res futuras prænotari, quia sunt futura loqui in sensu illativo, non

R. P. Mezger. Theol. Schol. Tom. I.

causali, & secundum causam consequentia, non secundum causam essendi

Adde, quòd plerique SS. PP. uti citatus Damasceus, loquantur de scientia peccatorum, quorum respectu scientia DEI nullam exercet causalitatem, estque non practica, sed speculativa.

§. IV.

Solvuntur objectiones Adversariorum.

Objicies primò ipsum Angelicum Doctorem, 15. q. 2. de Verit. a. 14. in c. dicentem, quòd res non sint à DEO per scientiam, sed per libertatem voluntatis. Et q. 10. de Verit. a. 3. in c. præscientiam DEI non importare universaliter habitudinem causa respectu eorum, quorum est, sicut prædestinatio. Et hic a. 8. dicit: quòd illa scientia est causa rerum, quæ cum ex se sit indifferens ad opposita, ex determinatione voluntatis producit determinatum effectum. Atqui (subsumis) hæc non est scientia visionis: ergo ista non est causa rerum.

Verùm hæc & similia nobis nihil offiunt: Non primum, quia plus illo loco non vult S. D. quàm quòd res non sint à DEO per scientiam, ut præcise habet rationem scientiæ absque adjuncta voluntate, non autem per scientiam ut practicam, & cum decreto voluntatis conjunctam, per quam res causari aliis locis quàm plurimis docet.

Non obest secundum, quia tantum significatur, præscientiam latius extendi, quàm prædestinationem: ista enim cum solummodo sit bonorum, dicit habitudinem cause ad omnia objecta, quæ attingit: illa verò, quia est etiam malorum, non dicit habitudinem cause ad omnia objecta, sed ad bona solum, quia tantum respectu istorum est practica, & conjuncta cum positivo decreto DEI. Non tertium, quia pro nobis contra Adversarios facit: sensus enim est, quòd scientia, quæ secundum se absolute spectata (ideo dicit ex se) præsuppositivè est indifferens, ut operetur, vel non operetur objectum, adjuncta determinatione voluntatis (quæ jam constituitur practica & scientia visionis) producat determinatum effectum, si autem maneret scientia simplicis intelligentiæ, etiam maneret indifferens, & ut indifferens nihil determinatum produceret. ut enim ipse S. D. hic a. 8. cum forma intelligibilis ad opposita se habeat, non produceret determinatum effectum, nisi determinaretur ad unum per appetitum. Unde & 1. ad Annibald. dist. 38. a. 2. Ex scientia DEI, inquit, non procedit opus, nisi mediante voluntate operante.

Objic. secundò. Juxta S. D. ita se habet scientia visionis ad res creatas, sicut scientia artificis ad res artefactas: sed artifex causat artefacta non per scientiam intuitivam operis artefacti; causat verò per scientiam directivam voluntatis, & ostensivam finis, ergo similiter DEUS res creatas non causat per scientiam intuitivam suorum operum, sed per scientiam directivam, quæ est scientia simplicis intelligentiæ.

16. Respondeo, majorem esse veram, demptis imperfectionibus, licet enim scientia DEI & artificis in hoc conveniant, quòd utraque dirigat, imperet, & intueatur suum opus, est tamen duplex

Q 2

nota